

1 **Bílý dům** – osmipodlažní administrativní budova byla podle návrhu architektů Miroslava Spurného a Františka Jakubce postavena v letech 1974–1976 pro brněnský **Městský výbor KSČ**.
Žerátinova nám. 6, Brno

2 **Úřad pro ombudsmana** – původně byla budova postavena pro **Okresní výbor KSČ Brno-venkov**. Po sametové revoluci ji využívala Fakultní nemocnice, roku 2001 byla předána Kanceláři veřejného ochránce práv.
Údolní 658/39, Brno

3 **Moravská galerie** – Místodržitelství palác. Budova sloužila od konce 18. století jako sídlo moravských zemských úřadů. Od roku 1957 v ní působil **Muzeum dělnického hnutí** v Brně – zařízení Jihomoravského krajského výboru KSČ. Dne 27. 3. 1959 došlo k zpřístupnění expozic veřejnosti. Od roku 1990 je ve správě Moravské galerie.
Moravské náměstí 1a, Brno

4 **Nejvyšší soud České republiky**. Dřívější Všeobecný penzijní ústav fungoval od 60. let jako **sekretariát Jihomoravského krajského výboru KSČ**. Po revolučním roce 1989 sloužil objekt krátce jako rektorát a Ústav výpočetní techniky Masarykovy univerzity a od roku 1993 je sídlem Nejvyššího soudu České republiky. Burešova 571/20, Brno

5 **Dům umění** – díky řediteli Adolfu Kroupovi byl v letech 1954–1971 centrem nezávislé moderní kultury. Konaly se zde výstavy moderního umění a podnětné literární i hudební večery. V březnu roku 1969 v Domě umění našlo azyl **Divadlo Husa na provázku** (po cenzurním zásahu přejmenováno na Divadlo na provázku).
Malinovského nám. 2, Brno

6 **Pamětní deska Danuše Muzikářové**
Moravské nám. 629/4, Brno

7 **Pamětní deska Stanislava Valehracha**
Orlí 20/01, Brno

8 **Bytové semináře**
Francouzské semináře v bytě manželů Jelínkových, Brno-Zabovřesky.

9 **Německé semináře** v bytě manželů Blažekových, Brno-Černá Pole.

10 **Britské semináře** v bytě manželů Oszlých, Brno-Lužánky.

Normalizaci navzdory

PRACOVNÍ LIST PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A GYMNÁZIA

únor 1948

Klement Gottwald prezidentem.

červen 1948

Proces s Miladou Horákovou.

1950

4. 1. 1968

Alexandr Dubček zvolen prvním tajemníkem ÚV KSČ. Začal obrodný proces známý jako pražské jaro.

Oficiálně zrušena cenzura. Znovu se objevila 12. září 1968, když byl zřízen Vládní výbor pro tisk a informace.

26. 6. 1968

27. 6. 1968

Literární listy, Práce, Zemědělské noviny a Mladá fronta uveřejnily prohlášení 2000 slov: kritika Ludvíka Vaculíka na vývoj v Československu po roce 1945.

Doplň událost:

21. 8. 1968

.....
.....
.....
.....
.....
.....
750 000 vojáků
6 300 tanků
2 000 děl a raket
800 letadel

Tryzna na náměstí Svobody v Brně za Jana Palacha, který se upálil na protest proti přítomnosti okupačních vojsk a omezování lidských svobod.

leden 1969

Do čela KSČ Gustáv Husák. Tak začal proces likvidace všech demokratických vymožeností, dosažených po lednu 1968.

duben 1969

21. 8. 1969

Tvrď potlačení protestních akcí. V Brně zasáhly smrtící výstřely Danuši Muzikářovou (18 let) a Stanislava Valehracha (28 let).

14. 1. 1971

Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ. Do emigrace následně odchází desítky tisíc občanů.

ÚKOL 1

Spoj pojem s vysvětlením:

Pražské jaro	návrat před demokratizační reformy jara 1968, návrat k autoritativnímu režimu, postupné obnovení režimní kontroly nad společností
Cenzura	vyhnanství, vynucený pobyt v cizině
Normalizace	člověk, který veřejně a otevřeně vyjadřuje názor odlišný od oficiální vládnoucí ideologie
Exil	období politického uvolnění v Československu v roce 1968 (zrušení cenzury, svoboda slova, svoboda shromažďování atd.)
Disident	neomezená nadvláda určité skupiny nad ostatními lidmi a tvrdé potlačování veškerého odporu proti ní
Totalitní režim	kontrola a omezování sdělování informací, v doběch nesvobody je kontrolováno i soukromé sdělování názorů

29. 12. 1989

TIP PRO UČITELE

Václav Havel zvolen prezidentem Československé socialistické republiky.

Témata slohových prací:

- 1) Svoboda slova
- 2) Dopis z exilu
- 3) Jeden den v životě disidenta

Zapojte se do soutěže o Cenu Bronislavy Müllerové!

Literární soutěž je určena studentům středních škol a každoročně ji začátkem července vyhlašuje Vzdělávací nadace Jana Husa v Brně. Více informací o soutěži na webových stránkách nadace www.vnjh.cz.

NORMALIZACI NAVZDORY
Pracovní list pro střední školy a gymnázia
Autor: Romana Jalůvková
Realizováno v rámci bakalářské práce Muzejní expozice jako „alternativní učebnice“ – tvorba pracovního listu k muzejní expozici
Odborná spolupráce: Mgr. Petra Pichlová
Centrum kulturně-politických dějin 20. století MZM
Hudcova 76, Brno
www.mzm.cz
Použitá zdroje: Normalizaci navzdory (MZM, 2013)
Foto: Sběrka Moravského zemského muzea; soukromý archiv Jiřího Müllera; Lukáš Volek (Knihovna Václava Havla); Archiv města Brna, U 5 Sběrka fotografií, sign. IXb 75a-c, po 1948

2017

Nalep do sešitu

Nalep do sešitu

Nalep do sešitu

Režim striktně kontroloval veřejná vydávání a překlady knih. Česká literatura se proto štěpí na tři části: oficiální, exilovou a samizdatovou. Uveď příklady:

a) oficiálních prorežimních autorů

b) samizdatových edic

c) exilových nakladatelství

Samizdatový časopis Obsah vznikl v roce 1981. Redakce časopisu: zleva Milan Uhde, Jan Trefulka, Milan Jungmann, Ivan Klíma a Miroslav Kusý.

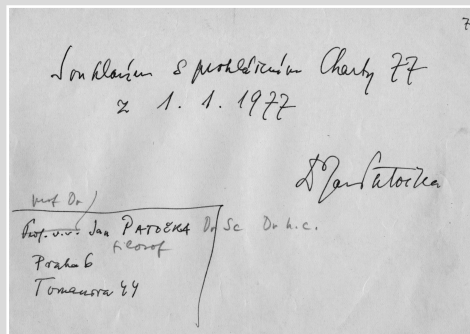

Shromáždění českých umělců proti Chartě 77 v Národním divadle v Praze (dnes označováno jako Anticharta).

28. 1. 1977

ÚKOL 2

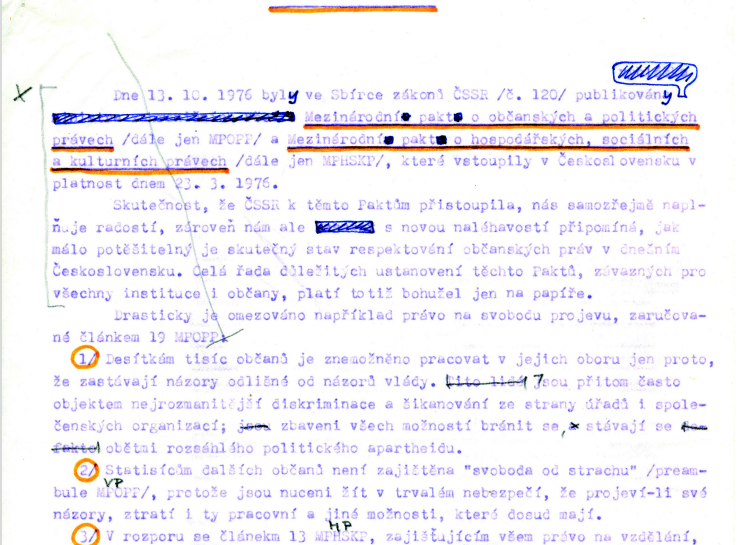
Aby režim nemohl tvrdit, že signatáři byli svedeni, museli stvrdit svůj souhlas s Prohlášením Charty 77 vlastnoručně psaným lístkem, který vylučoval manipulaci. Pracovní se mu říkalo „podpis krví“.

12. 12. 1976

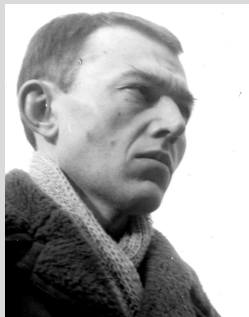
1. 1. 1977

Prohlášení Charty 77, které vyzývalo k dodržování lidských a občanských práv. Je považováno za jednu z nejvýznamnějších akcí odporu vůči oficiálnímu režimu v období normalizace po roce 1968.

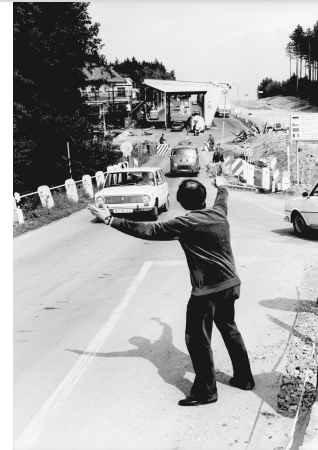
Prohlášení

Do Brna přivezl Prohlášení Charty 77 Jiří Müller – dva dny po svém propuštění z pětiletého vězení.

Jiří Gruša získal v roce 1980 literární stipendium ve Spojených státech amerických. Po několika měsících strávených v USA se vracel zpět do Československa. Během cesty ho však Ludvík Vaculík varoval, aby svůj návrat odložil. Počkal tedy v německém Bonnu u svého přítele. Po několika dnech obdržel dopis s oznámením o zbytečnosti československého občanství. Do své vlasti se již vrátit nemohl. Na fotografii vítá Jiří Gruša svoji manželku 100 m za železnou oponou.

1980

Vznik organizace The Jan Hus Educational Foundation v Oxfordu a Association Jan Hus v Paříži. Finančně i organizačně pomáhala při pořádání bytových seminářů, překládání a vydávání děl západní demokratické literatury (v samizdatových edicích). Dnes sídlí Vzdělávací nadace Jana Husa v Brně. Stále podporuje rozvoj svobodného a kvalitního vzdělávání.

1980

duben 1981

V Brně se poprvé setkali Jiří Müller a britský filozof Roger Scruton. Začala jejich dlouhodobá spolupráce, která byla základem pro vznik brněnské podzemní univerzity.

První přednáška brněnské podzemní univerzity. V bytě manželů Oslzlých přednášel britský filozof David Levy.

prosinec 1984

ÚKOL 3

Doplň událost:

20.–27. 11. 1989

ÚKOL 4

Bytové univerzity

Co si představíš pod pojmem „podzemní bytová univerzita“? Čím se lišila od oficiální výuky na vysokých školách?

Kdo se zasloužil o vznik a další rozvoj podzemní bytové univerzity v Brně? Jak se jmenovaly jeho dvě samizdatové edice?

Sametová revoluce

Proč se revoluci říká „sametová“?

Co bylo Občanské fórum? Kdo byl jeho prvním hlavním představitelem?